TRAFICOM/458532/03.03.01/2020
29.10.2020

Eduskunnan liikennejaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Viite
Liikennejaosto tiistai 03.11.2020 klo 11.00 / HE 146/2020 vp / Lausuntopyyntö

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021 - Viestintäpalvelut ja -verkot, viestinnän tukeminen (myös valtakunnallisen laajakaistahankkeen tilanne ja eteneminen sekä tietoturvallisuuden toimintavarmuuteen osoitettujen resurssien riittävyys)

Eduskunnan liikennejaosto on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarviosta vuodelle 2021 viestintäpalvelujen ja -verkkojen ja tietoturvallisuuden näkökulmasta.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausuu seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että talousarvioesityksessä on huomioitu tietoturvallisuuden ja nopeiden laajakaistaverkkojen erityinen ja kasvava merkitys osana digitalisoituvaa yhteiskuntaa ja luottamusta digitaalisiin palveluihin.

Edelleen Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että myös tulevaisuudessa näiden tietoturvallisuuden sekä digitaalisen yhteiskunnan ja luottamuksen perusrakenteiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen osoitetaan riittävät taloudelliset resurssit. On tärkeää, että esimerkiksi julkisen talouden suunnitelmassa 2022-2025 (JTS) varmistetaan riittävä rahoitus kuntien tietoturvallisuuden tason kehittämiseen tähtäävien palvelujen ja kyberturvallisuusasetuksesta tulevien sertifiointiviranomaisen tehtävien hoitamiseksi. Sertifiointi ja myönnettävät sertifikaatit lisäävät turvallisten tuotteiden ja palveluiden tarjontaa sekä kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon toimijoiden mahdollisuuksia valita turvallinen tuote tai palvelu. Vastaavasti näitä tuotteita ja palveluja tarjoaville yrityksille sertifiointi antaa mahdollisuuden todistaa sen, että sen tarjoama ja myymä palvelu, tuote tai prosessi on toteutettu kyberturvallisuuteen liittyvät riskit ja uhat huomioiden.

Kyberturvallisuuskeskuksen lisärahoitus

Hallituksen esityksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen rahoitusta ehdotetaan lisättäväksi 2,34 miljoonalla eurolla.

Digitaalinen yhteiskunta koostuu suuresta joukosta toisistaan riippuvaisia toimijoita. Yhteiskunnan toiminnan jatkuvuuden kannalta on välttämätöntä varmistaa kaikkien keskeisten toimialojen toimintaedellytykset myös kyberhäiriöiden varalta. Liikenne- ja viestintävirasto on tunnistanut 13 yhteiskunnan kannalta kriittistä toimialaa, joiden riittävä tukeminen edellyttää virastolta nykyistä merkittävästi kattavamman toimialaosaamisen hankkimista. Toimialaosaamista on vahvistettu vuoden 2020 aikana, mutta Liikenne- ja viestintävirastolla on edelleen tarve vahvistaa resursseja tarjotakseen riittävää osaamista kaikille tunnistetuille yhteiskunnan kannalta kriittisille toimialoille.

Talousarvioesityksessä Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen rahoitusta ehdotetaan lisättäväksi vuodelle 2,34 miljoonalla eurolla. Tästä summasta 390 000 euroa kohdistettaisiin siten, että sen turvin kyetään vahvistamaan Kyberturvallisuuskeskuksen kriittisille toimialoille kohdistettuja palveluita. Rahoituksen turvin Liikenne- ja viestintävirastolla on mahdollisuus parantaa yhteiskunnan operatiivista kykyä havaita ja ennaltaehkäistä niihin kohdistuvia kyberuhkia

sekä tarjota muun muassa parempaa tilannekuvaa ja tukea toimialojen tietoturvallisuutta valvoville viranomaisille.

Nykyrahoituksella Liikenne- ja viestintävirasto hoitaa tietoturvatehtäviään pääsääntöisesti ainoastaan virka-aikana. Iltaisin, öisin ja viikonloppuisin toiminta perustuu varallaoloon. Suurempaa työpanosta ja merkittäviä lisäresursseja edellyttävät virka-ajan ulkopuolelle ajoittuvat tehtävät edellyttävät aina merkittäviä poikkeusjärjestelyitä. Toimintaympäristön vaatiman luottamuksen ja toiminnan luonteen vuoksi palvelut tuotetaan virkavastuulla Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen omilla resursseilla eikä ostopalveluna.

Ehdotetusta 2,34 miljoonan euron summasta 1,95 miljoonaa euroa kohdistettaisiin siten, että se mahdollistaisi Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen toiminnan kehittämisen aidoksi ympärivuorokautiseksi yhteyspisteeksi. Yhteyspisteen päätehtävänä olisi tuottaa yrityksille ja valtionhallinnolle reaaliaikaista tilannekuvaa kyberhäiriötilanteista sekä mahdollistaa Suomeen kohdistuvan tietoturvauhkan välitön selvittäminen. Molemmat toimenpiteet pienentäisivät yhteiskunnalle ja yrityksille aiheutuvia vahinkoja merkittävästi. Lisärahoituksen avulla muun muassa tuotetaan kyvykkyys ympärivuorokautiseen havainnointiin, tilannekuvaan sekä ennakointia ja vaikutusten arviointia tukevaan analyysiin. Valtionhallinnolle ja kotimaisille kriittisille toimijoille kohdistuvien hyötyjen lisäksi analyysit ovat omiaan parantamaan tiedonvaihtoa ja verkostoitumismahdollisuuksia kansainvälisten kumppanien kanssa.

Laajakaistahankkeen lisärahoitus

Hallituksen esityksen mukaan laajakaistatukiohjelmaa ehdotetaan jatkettavaksi viiden miljoonan euron lisärahoituksella. Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa esitystä. Liikenne- ja viestintävirasto pitää tärkeänä, että nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuutta kehitetään Liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen infrastruktuurin strategian mukaisesti siten, että kaikilla kotitalouksilla olisi mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä vuonna 2025. Tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tärkeää, että tukiohjelmaa jatketaan ja laajakaistarakentamista tuetaan edelleen alueilla, joille yhteyksiä ei rakenneta markkinaehtoisesti.

Tällä hetkellä Nopea laajakaista -tukiohjelmassa on myönnetty valtiontukea yhteensä 76 miljoonaa euroa 48 yritykselle. Tuettuja laajakaistahankkeita on noin 190, joista noin 30 on vielä kesken. Tukea on maksettu tähän mennessä noin 54 miljoonaa euroa ja tukea voidaan maksaa keskeneräisille hankkeille vuoden 2022 loppuun asti. Valtiontuen avulla on vuoden 2019 loppuun mennessä rakennettu 25 000 kilometriä valokuituverkkoa ja liittymiä myyty yli 53 000 kappaletta.

Jakelu Eduskunnan liikennejaosto

Tiedoksi -